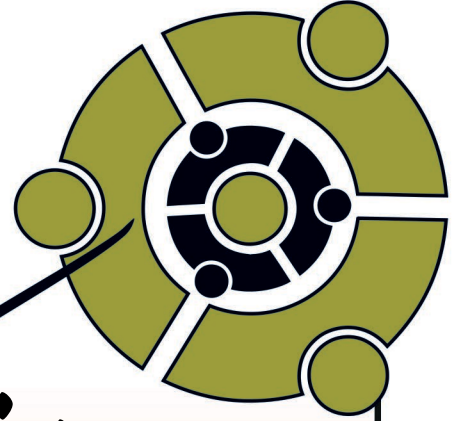

و اورین بھادار

کانون کارکنان بورس

فصلنامہ حقوقی

سال اول، شمارہ سوم

زمنان ۱۴۰۲

آمار پرونده‌های وارده به کمیته سازش
سه ماهه سوم سال ۱۴۰۲

سه ماهه سوم سال ۱۴۰۲		
تعداد	تاریخ	شرح
۵۴۵	در ابتدای مهرماه	پرونده‌های در جریان
۷۳۳	مهر/آبان/آذر	پرونده‌های وارده در طول سه ماه
۹۲۶	مهر/آبان/آذر	پرونده‌های مختومه در طول سه ماه
۳۵۲	در انتهای آذرماه	پرونده‌های در جریان در انتهای ماه

تعداد	فهرست موضوعات پرونده‌های وارد شده به کمیته سازش در سه ماهه سوم سال ۱۴۰۲
۶۱۹	مطالبه خسارت ناشی از تاخیر در تحویل کالا یا عدم تحویل کالا
۳۱	مطالبه وجه ناشی از بدهی معاملاتی مشتری
۲۵	مطالبه سود اوراق بهادار
۱۷	مطالبه خسارت ناشی از معامله بدون درخواست
۷	مطالبه خسارت
۴	اصلاح مشخصات و انتقال سهام
۴	رفع فریز سهام
۳	مطالبه خسارت ناشی از عدم شرکت در افزایش سرمایه
۳	استرداد سهام
۲	مطالبه وجه حاصل از بازاریابی
۲	مطالبه خسارت ناشی از عدم انجام درخواست مشتری
۲	ابطال برگه سهام
۲	مطالبه بدهی
۱	انتقال سهام
۱	مطالبه خسارت ناشی از سبدگردانی
۱	مطالبه خسارت ناشی از اختلاف در عیار خاک روی
۱	پرداخت جرائم قرارداد تامین مالی فی مابین
۱	اعتراض به تصمیم اتاق پایاپای در خصوص عدم کیفیت کالا
۱	استرداد وجه
۱	استرداد لاشه چک
۱	مطالبه وجه قراردادی
۱	فسخ قرارداد

۱	مطالبه وجه حاصل از فروش سهام
۱	استرداد وجه واریزی به حساب کارگزاری
۱	مطالبه وجه بیشتر از قیمت انجام شده در بورس کالا
۷۳۳	کل

آمار سازش و عدم سازش
(از مجموع ۹۲۶ پرونده مختومه)

عدم سازش	سازش
۲۸۴	۶۴۲

تعداد	فهرست موضوعات پرونده‌های مختومه در کمیته سازش در سه ماهه سوم سال ۱۴۰۲	
۶۲۶	مطالبه خسارت ناشی از تاخیر در تحویل کالا یا عدم تحویل کالا	سازش
۷	مطالبه وجه ناشی از بدهی معاملاتی مشتری	
۵	مطالبه سود اوراق بهادار	
۱	مطالبه خسارت ناشی از معامله بدون درخواست	
۱	ابطال برگه سهام	
۱	مطالبه خسارت ناشی از عدم شرکت در افزایش سرمایه	
۱	مطالبه وجه قراردادی	
۲۱۵	مطالبه خسارت ناشی از تاخیر در تحویل کالا یا عدم تحویل کالا	
۲۰	مطالبه وجه ناشی از بدهی معاملاتی مشتری	
۱۹	مطالبه سود اوراق بهادار	
۶	مطالبه خسارت ناشی از معامله بدون درخواست	
۴	مطالبه خسارت	
۳	اصلاح مشخصات و انتقال سهام	
۲	مطالبه خسارت ناشی از عدم انجام درخواست مشتری	
۲	استرداد سهام	
۱	مطالبه خسارت ناشی از عدم شرکت در افزایش سرمایه	
۱	مطالبه خسارت ناشی از سبدگردانی غیرمجاز	
۱	رفع فریز سهام	
۱	الزام به انتقال سهام	
۱	مطالبه وجه	
۱	مطالبه خسارت ناشی از اختلاف در عیار خاک روی	
۱	ابطال برگه سهام	
۱	پرداخت جرائم قرارداد تامین مالی فی مابین	
۱	اعتراض به تصمیم اتاق پایاپای در خصوص عدم کیفیت کالا	
۱	استرداد وجه	
۱	استرداد لاشه چک	
۱	مطالبه وجه حاصل از بازاریابی	
۱	مطالبه وجه حاصل از فروش سهام	
۹۲۶	کل	

اهم پرونده‌های مطروحه در کمیته سازش

(بخاطر داشته باشید؛ اظهارات طرفین پرونده‌های مطرح شده در این فصلنامه، اظهارات شخصی ایشان می‌باشند و ممکن است بعضاً اشتباه یا از نظر مقرراتی نادرست باشند. این کانون دخل و تصرفی در اظهارات طرفین نداشته است.)

- تاریخ جلسه بررسی: ۱۴۰۲/۰۸/۱۵
- خواهان: آقای ح
- خوانده: شرکت کارگزاری
- خواسته: مطالبه خسارت ناشی از معامله بدون درخواست گردش کار:

با توجه به درخواست مطرح شده توسط خواهان در کمیته سازش کانون کارگزاران، جلسه‌ای با حضور طرفین و اعضای محترم کمیته سازش تشکیل گردید. در این جلسه خواهان ادعای خود را اینگونه مطرح نمود: "خواننده بدون درخواست اقدام به خرید و فروش سهام با کد بورسی اینجانب نموده است. در تاریخ‌های ۱۴۰۱/۱۲/۰۲ و ۱۴۰۲/۰۲/۲۵ سهم ... بصورت غیرقانونی توسط شرکت کارگزاری به فروش رسید و در تاریخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۷ سهم‌های ...، و ... بصورت غیر قانونی خریداری شدند. بنده بعد از اطلاع از این امر بلافاصله پیگیر موضوع شدم و شکایت خود را در سامانه شکایات سازمان بورس و اوراق بهادار به ثبت رساندم لکن پاسخ درخوری حاصل نگردید و نهایتاً جهت بررسی موضوع به کمیته سازش مراجعه نمودم. بنده نام کاربری و رمز عبور خود را در اختیار هیچکس قرار ندادم و تنها دسترسی به کاربری من از سمت کارگزاری بوده است. بنابراین تنها کارگزاری می‌توانست به حساب من دسترسی داشته باشد و خرید و فروش سهام‌ها را انجام دهد. خواسته‌ی من به شرح درخواست تقدیمی، مطالبه خسارت ناشی از معاملات بدون درخواست است."

نماینده خوانده در پاسخ بیان داشتند: "اظهارات خواهان درخصوص انجام معاملات بدون دستور مورد پذیرش شرکت کارگزاری نمی‌باشد. درخصوص فروش سهام ... خواهان در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۰۲، ایشان در همین تاریخ اقدام به ثبت سفارش خرید سهام نموده است و در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۰۶ نیز سهام ... ایشان توسط خودشان بفروش رفته است بنابراین خواهان وارد سامانه آنلاین خود شده‌اند و از خرید و فروش‌ها اطلاع داشتند. در نتیجه این موضوع که ایشان از خرید و فروش سهام بی اطلاع بودند جایگاهی ندارد. ضمناً سهام ایشان در همان زمان به بالاترین قیمت فروخته شده است و اگر آن سهم در حال حاضر موجود بود، خواهان حدود ۲۰۰ میلیون تومان در ضرر بودند. درخصوص خرید سهام‌های مورد ادعا نیز در تاریخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۷ سفارش خواهان بصورت آنلاین گروهی به ثبت رسیده است که در حال حاضر هم این سه سهم موجود هستند. لذا هیچگونه خرید و فروش بدون دستوری رخ نداده است. اینکه ایشان می‌فرمایند از این موارد اطلاعی نداشتند با توجه به ورودی‌ها به سیستم آنلاین، از نظر ما قابل پذیرش نیست."

خواهان ضمن مخالفت با اظهارات نماینده خوانده در پاسخ بیان نمودند که فروش و خرید سهام توسط ایشان رخ نداده است و شرکت کارگزاری اقدام به انجام معاملات بدون دستور نموده است.

شرکت کارگزاری مجدداً در پاسخ بیان نمود که: "تمامی اقدامات شرکت کارگزاری در راستای قوانین و مقررات بوده است و خواسته‌ی خواهان مورد پذیرش شرکت نمی‌باشد."

در نهایت در جلسه توافقی حاصل نشد و پرونده با صدور گواهی عدم سازش به هیات داوری ارسال گردید.

نکات قابل ذکر:

در خصوص این پرونده، خواهان مدعی است که شرکت کارگزاری بدون اطلاع ایشان اقدام به خرید و فروش سهام نموده است و خودشان نیز نام کاربری و رمز عبور خود را در اختیار شخص دیگری قرار ندادند. در این موارد یک قاعده کلی وجود دارد و آن این است که مسئولیت نگهداری از نام کاربری و رمز عبور بر عهده مشتری می‌باشد؛ بنابراین در این موارد اگر کارگزاری مدرکی مبنی بر تحویل نام کاربری و رمز عبور را به مشتری داشته باشد، مطابق مقررات اقدامات لازم را انجام داده است و دیگر نمیتوان ادعایی در این خصوص علیه کارگزاری مطرح نمود. البته این موضوع فارغ از این است که مشتری شکایتی علیه یکی از کارمندان کارگزاری مطرح و ادعا نماید که آن شخص برای مشتری و بدون اجازه ایشان، اقدام به خرید و فروش سهام نموده‌اند که ممکن است موضوع از طریق پلیس فتا و آی پی های معاملات انجام شده پیگیری شود.

این امکان وجود دارد که مشتری به هر دلیلی نام کاربری و رمز عبور خود را در اختیار اشخاص ثالث قرار داده باشد و مسئولیت این موضوع با شرکت کارگزاری نمی‌باشد. در این موارد بهتر است در محل شرکت کارگزاری و در صورت امکان در سامانه برخط، به مشتریان هشدار داده شود که مسئولیت حفاظت از نام کاربری و رمز عبور بر عهده ایشان می‌باشد و نباید این موارد را حتی در اختیار کارمندان کارگزاری قرار دهند.

همچنین کارگزاری جهت اثبات اطلاع مشتری از خرید و فروش‌های انجام شده به سابقه ورود خواهان به سیستم آنلاین اشاره کردند که این موضوع نیز دلیل خوبی برای آگاهی خواهان از وضعیت پرتفوی خود می‌باشد. بسیار مهم است که کارمندان کارگزاری را از این موضوع آگاه نمایید که به هیچ وجه برای مشتری معامله انجام ندهند حتی در سیستم آنلاین زیرا در این موارد مشتری با مراجعه به پلیس فتا آی پی سیستم را استعمال می‌کند و ممکن است دشواری‌هایی در این خصوص برای شرکت کارگزاری به وجود آید.

- تاریخ جلسه بررسی: ۱۴۰۲/۰۷/۱۷
- خواهان: آقای گ
- خوانده: شرکت کارگزاری ...
- خواسته: مطالبه خسارت ناشی از معامله بدون درخواست گردش کار:

با توجه به درخواست مطرح شده توسط خواهان در کمیته سازش کانون کارگزاران، جلسه‌ای با حضور طرفین و اعضای محترم کمیته سازش تشکیل گردید. در این جلسه خواهان ادعای خود را اینگونه مطرح نمود: "شرکت کارگزاری در تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۷ بدون اذن و اجازه نسبت به فروش سهام موجود در پرتفوی اینجانب اقدام نموده است. پس از تماس‌ها و پیگیری‌های مکرر شرکت کارگزاری اعلام نمود که فروش سهام به منظور تسویه اعتبار دریافتی بوده است در حالی که اینجانب در تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۷ فاقد بدهی سررسید شده بوده‌ام. فروش بدون اذن سهام منجر به ورود ضرر ۳۰ میلیون تومانی به اینجانب گردید. خواسته‌ی من به شرح درخواست تقدیمی، جبران خسارت وارده فعلی و آتی و پرداخت کلیه هزینه‌های دادرسی است."

نماینده خوانده در پاسخ بیان داشتند: "فروش سهام خواهان مطابق ماده ۷ قرارداد خرید اعتباری و در راستای فسخ قرارداد اعتباری فی مابین صورت پذیرفته است. در تاریخ‌های ۱۴۰۲/۰۵/۲۸ و ۱۴۰۲/۰۶/۱۴ اخطاریه به خواهان ارسال و در این خصوص به ایشان اطلاع‌رسانی نیز شده است. هزینه مالی بصورت ماهیانه برای خواهان و در حساب ایشان شارژ می‌شده و طبیعتاً مشتری از این موضوع و بدهی خود مطلع بوده است. لذا اقدامی خلاف قوانین و مقررات توسط شرکت کارگزاری صورت نپذیرفته است و شرکت کارگزاری درخصوص خواسته‌ی خواهان، مسئولیتی را متوجه خود نمی‌داند."

خواهان اظهارات نماینده خوانده را نپذیرفتند و بیان داشتند که: "قرارداد اعتباری را من امضا نکردم. در اخطاریه‌های ارسالی شرکت کارگزاری صرفاً برای تسویه اعتبار دریافتی اطلاع‌رسانی شده بود و درخصوص فسخ قرارداد اعتباری مطلبی درج نشده بود. به هر سوی، شرکت کارگزاری می‌بایست با اذن و اجازه مشتری نسبت به فروش سهام اقدام می‌نمود. استرداد سهام فروخته شده و پرداخت کلیه خسارات مورد مطالبه اینجانب است." نماینده خوانده در پاسخ به خواهان بیان نمودند که مطابق مفاد مندرج در قرارداد اعتباری فی مابین که امضای گرم خواهان در آن وجود دارد، شرکت کارگزاری امکان فروش سهام را بدلیل فسخ قرارداد داشته است و در اخطاریه‌های ارسالی مشخصاً به موضوع فسخ قرارداد اعتباری اشاره شده است لذا اظهارات خواهان مورد پذیرش شرکت نیست."

خواهان جهت بررسی اخطاریه‌های ارسالی و قرارداد اعتباری و مذاکره با خوانده درخواست اختصاص فرصت نمودند که در این خصوص به طرفین فرصت داده شد.

در نهایت خواهان اعلام نمود که با خوانده به سازش نرسیده است و پرونده با صدور گواهی عدم سازش پرونده به هیات داور ارسالی گردید.

نکات قابل ذکر:

در پرونده مطروحه، خواهان بیان نموده است که کارگزاری بدون اطلاع وی، اقدام به فروش سهام موجود در پرتفوی ایشان نموده است و خواسته ایشان نیز، درخواست استرداد سهام بود. کارگزاری نیز در دفاع به فسخ قرارداد اعتباری از سوی شرکت کارگزاری اشاره نمود. توجه داشته باشید که مطابق ماده ۷ نمونه قرارداد اعتباری، هر یک از طرفین قرارداد می‌تواند از سه روز قبل از فسخ قرارداد، این موضوع را به طرف مقابل اعلام نماید و مطابق ماده ۲ نمونه قرارداد اعتباری، مشتری تا یک روز پس از فسخ قرارداد اعتباری می‌بایست بدهی را تسویه نماید و در غیر این صورت کارگزاری از محل تضامین مشتری نسبت به تسویه مطالبات اقدام خواهد نمود. دقت داشته باشید که در مواردی که کارگزاری اقدام به فروش سهام مشتری می‌نماید، باید تمامی مواعد و همچنین اخطارها به درستی رعایت شده باشد تا پس از فروش سهام، شرکت کارگزاری دچار مشکل نشود. اگر تمامی مواعد رعایت شده و اخطارها از سمت کارگزاری به مشتری ارسال شده و همچنین عنوان اخطار به درستی به مشتری اعلام شده باشد، شرکت کارگزاری در این خصوص مسئولیتی ندارد.

همچنین با توجه به انکار قرارداد اعتباری توسط مشتری، کارگزاری حتماً باید اطمینان یابد که قرارداد اعتباری مربوط به مشتری و با امضای خود مشتری است. در این موارد باید تمامی مدارک و مستندات نزد کارگزاری، به صورت صحیح وجود داشته باشد سپس کارگزاری اقدام به فروش سهام مشتری نماید. وقتی تمامی موارد فوق‌الذکر در راستای قوانین و مقررات انجام شود، مشتری نمی‌تواند ادعایی علیه کارگزاری مطرح نماید و در صورت ادعا نیز راه به جایی نخواهد برد.

• تاریخ جلسه بررسی: ۱۴۰۲/۰۸/۱۵

• خواهان: آقای ق

• خوانده: شرکت کارگزاری

• خواسته: استرداد سهام و مطالبه خسارت ناشی از فروش بدون درخواست

گردش کار:

با توجه به درخواست مطرح شده توسط خواهان در کمیته سازش کانون کارگزاران، جلسه‌ای با حضور طرفین و اعضای محترم کمیته سازش تشکیل گردید. در این جلسه وکیل خواهان ادعای خود را اینگونه مطرح نمود: "موکل از مشتریان شرکت کارگزاری بوده است که در تاریخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۲ ارزش پرتفوی وی بیش از یک میلیارد تومان بوده است. شرکت کارگزاری بدون دستور ایشان بصورت اعتباری اقدام به خرید ۱۷۰ هزار سهم می‌نماید در حالی که موکل در همان تاریخ ۱۳۱،۷۰۰ عدد از همان سهم را خریداری کرده بود. نهایتاً شرکت کارگزاری بدون دستور مشتری و برخلاف ضوابط و قوانین کلیه سهام موکل ناشی از آورده نقدی و همچنین کلیه سهام ناشی از خرید اعتباری که بخش اعظم آن به اشتباه خود شرکت خریداری شده بود را بابت اصل و سود و کارمزد خرید اعتباری بفروش رساند. این در حالی است که خرید سهام بدون دستور مشتری و برخلاف ضوابط تعیینی در دستورالعمل خرید اعتباری بوده است. خواسته‌ی موکل به شرح درخواست تقدیمی، حذف تمام کارمزد و بهره‌های دریافتی و عودت سهام بفروش رفته موکل و جبران خسارت است."

نماینده خواننده در پاسخ بیان داشتند: "دفاعی نداریم و خواهان ارسال پرونده به هیات داوری هستیم." در نهایت در جلسه توافقی حاصل نشد و پرونده با صدور گواهی عدم سازش پرونده به هیات داوری فرستاده شد.

نکات قابل ذکر:

در این پرونده نیز مشتری به خرید بدون اجازه سهام توسط شرکت کارگزاری اشاره دارد که موجب بدهی معاملاتی ایشان شده است که در نهایت سهام پرتفوی وی نیز توسط کارگزاری به فروش رفته است. در این پرونده کارگزاری دفاعی در جلسه رسیدگی ارائه نداده است. اگرچه این عمل می‌تواند یک استراتژی شرکت کارگزاری برای حضور در جلسه رسیدگی باشد، ولی باید به این نکته توجه داشت که اگر شرکت کارگزاری در جلسه رسیدگی حاضر میشود، حداقل باید به این نکته اشاره کند که اقداماتش در راستای قوانین و مقررات بوده است یا به کلیتی از موضوع اشاره نماید. توجه داشته باشید که مطابق ماده ۱۷ "دستورالعمل فرایند سازش در کانون‌های موضوع قانون بازار اوراق بهادار"، کمیته سازش مکلف است در صورت مواجهه با نقض هر یک از قوانین و مقررات بازار سرمایه، پرونده را به مراجع ذیصلاح برای بررسی ارسال نماید. یعنی اگر نمایندگان کمیته سازش حتی ظن به این موضوع ببرند که ممکن است شرکت کارگزاری تخلفی نموده باشد؛ خواهان ارسال پرونده به مراجع رسیدگی انضباطی

می‌شوند. بنابراین بهتر است که شرکت‌های کارگزاری حتی برای حضور در جلسه سازش نیز استراتژی خود جهت اثبات عدم وقوع تخلف را داشته باشند.

- تاریخ جلسه بررسی: ۱۴۰۲/۰۸/۱۵
- خواهان: خانم م
- خوانده: شرکت کارگزاری ...
- خواسته: مطالبه اصل وجه واریزی و خسارت ناشی از خرید و فروش بدون دستور گردش کار:

با توجه به درخواست مطرح شده توسط خواهان در کمیته سازش کانون کارگزاران، جلسه‌ای با حضور طرفین و اعضای محترم کمیته سازش تشکیل گردید. در این جلسه وکیل خواهان ادعای خود را اینگونه مطرح نمودند: "موکل از مشتریان شرکت کارگزاری است که در تاریخ‌های ۱۳۹۹/۰۴/۰۱ و ۱۳۹۹/۰۴/۲۵ مجموعاً به مبلغ حدود هشتصد میلیون تومان به حساب شرکت کارگزاری برای خرید سهام واریز نموده است. لیکن خوانده اقدام به خرید و فروش‌های بدون اذن و اطلاع مشتری نموده و این اقدام منجر به ورود ضرر به موکل گردیده است. موکل موضوع را از طریق مراجعات مکرر به کارگزاری، ارسال اظهارنامه و اعلام شکایت بطور رسمی پیگیری نموده است ولی تاکنون پاسخی دریافت نشده است. نهایتاً الزام خوانده به پرداخت مبلغ هشتصد میلیون تومان به‌عنوان اصل وجه واریزی، خسارت ناشی از معاملات بدون دستور، خسارت تاخیر تادیه بانضمام خسارات ناشی از دادرسی اعم هزینه‌های دادرسی، حق الوکاله‌ی وکیل و ... مورد استدعاست."

نماینده خوانده در پاسخ بیان داشتند: "باتوجه به اینکه خواهان قرارداد الکترونیکی با شرکت کارگزاری منعقد نموده است و سفارشات ایشان بصورت آفلاین و آنلاین به ثبت رسیده است، نتیجتاً درخواست سازش خواهان از نظر شرکت کارگزاری موضوعیت ندارد."

وکیل خواهان در پاسخ بیان نمودند که هیچکدام از خرید و فروش‌های صورت گرفته از سوی شرکت کارگزاری مورد پذیرش موکل نمی‌باشد و ایشان هیچگونه برگه و اوراقی را امضاء نکرده است.

همچنین خوانده قراردادی را به خواهان نشان دادند که ایشان بیان کردند این امضا، امضای من نیست و درخواست کردند که نسخه‌ای از آن در اختیار ایشان قرار گیرد که نماینده خوانده بیان کردند که این موضوع در شرکت کارگزاری در حال بررسی است و ایشان برگه را به عنوان یکی از اسناد پرونده نیاروده‌اند.

در نهایت در جلسه توافقی حاصل نشد و پرونده با صدور گواهی عدم سازش پرونده به هیات داور فرستاده شد.

نکات قابل ذکر:

در این پرونده نکات مهمی از سوی خواهان و خوانده بیان شده است. همانطور که در نکات ذکر شده در پرونده قبل نیز اشاره شد، حتماً با آمادگی در جلسه رسیدگی حاضر شوید. اگر مدارک و مستندات در اختیار دارید که از امضای آن و از صحت و سقم آن مطلع نیستید و اطمینان ندارید که توسط مشتری امضا شده است یا خیر، از ارائه آن در جلسه رسیدگی به عنوان یکی از مدارک و مستندات پرونده خودداری نمایید. زیرا هر آنچه در جلسه رسیدگی ارائه می‌دهید، به عنوان یکی از مدارک پرونده تلقی می‌شود و باید در اختیار طرف مقابل قرار بگیرد که می‌تواند

در مراحل بالاتر توسط خواهان علیه خود شرکت کارگزاری استفاده شود. بنابراین حتماً این موضوع را در نظر داشته باشید زیرا این موضوعات در صورتجلسه پرونده نیز ذکر می‌شود و در هر حال کارگزاری مدرک مهمی که اساس دفاعیات خودش نیز بوده است را در اختیار خواهان قرار داده است که خواهان نیز می‌تواند به خوبی از آن در مراحل بالاتر استفاده نماید. در این پرونده نیز نماینده کارگزاری قراردادی ارائه نمود که خواهان اعلام کرد امضای مندرج در قرارداد، امضای ایشان نیست و سپس نماینده کارگزاری اعلام کرد که موضوع در شرکت کارگزاری همچنان در حال بررسی است! و از ارائه مدرک به کمیته سازش خودداری نمود. ولی به هر حال این مطلب در صورتجلسه قید گردید.

فارغ از این موضوع، در این پرونده خواهان ادعا می‌کند که وجهی به شرکت کارگزاری واریز نموده است ولی دستوری مبنی بر خرید یا فروش سهام به کارگزاری نداده است که این خود می‌تواند محل سوال باشد که اگر مشتری درخواست خرید سهام نداشته است، به چه علتی به حساب کارگزاری وجهی واریز نموده است و بعد از آن پیگیری نکرده است و حال بعد از چند سال ادعا می‌کند که خرید و فروش هایی بدون درخواست ایشان صورت گرفته است؟

در این موارد معمولاً ارتباطی میان دو نفر وجود دارد که توافقی می‌کنند که یک نفر وجهی واریز کند و نفر دیگر خرید و فروش‌ها را انجام دهد. در این صورت بسیار مهم است که مدارک و مستندات نزد کارگزاری مانند فرم احراز هویت، قرارداد الکترونیک، قرارداد اعتباری و به درستی و با امضای مشتری نزد کارگزاری وجود داشته باشد. در صورتی که این مدارک نزد کارگزاری باشد، میتوان به این موضوع استناد کرد که قراردادهای مربوطه توسط مشتری امضا شده و کلیه معاملات مشتری به صورت آنلاین یا آفلاین بوده است و کارگزاری در این خصوص مسئولیتی ندارد. زیرا مسئولیت حفاظت از نام کاربری و رمز عبور بر عهده خود خواهان می‌باشد. حال باید دید که آیا خواهان در مرجع داوری به قرارداد ارائه شده توسط شرکت کارگزاری اشاره می‌کند یا خیر و آیا شرکت کارگزاری مدارک و مستنداتی نزد خود دارد یا خیر.

- تاریخ جلسه بررسی: ۱۴۰۲/۰۹/۰۶
- خواهان: خانم ص
- خوانده: شرکت کارگزاری..
- خواسته: رفع فریز سهام و اجازه انتقال کارگزار ناظر سهام

گردش کار:

با توجه به درخواست مطرح شده توسط خواهان در کمیته سازش کانون کارگزاران، جلسه‌ای با حضور طرفین و اعضای محترم کمیته سازش تشکیل گردید. خواهان ادعای خود را اینگونه مطرح نمودند: "خوانده بدون هیچگونه اطلاع‌رسانی قبلی در تاریخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۶ اقدام به فریز کردن سهام اینجانب نمود. علی‌رغم تماس‌ها و پیگیری‌های مکرر و مراجعات حضوری نیز پاسخ موجهی به بنده ارائه نکردند. باتوجه به اینکه به صورت کاملاً غیرقانونی موجودی حساب بنده را منفی کرده‌اند و امکان خرید و فروش سهام را ندارم، درخواست رفع فریز سهام را دارم. همچنین اینجانب وامی نیز از شرکت کارگزاری نگرفتم که تسویه نکرده باشم و تمامی اقداماتم را مطابق دستورالعمل اعتباری انجام دادم."

نماینده خوانده در پاسخ بیان داشتند: "فریز سهام خواهان به علت اعتبار دریافتی ایشان و بدهی ایشان نزد کارگزاری بوده است. مطابق ابلاغیه سازمان بورس و اوراق بهادار، شرکت کارگزاری باید از واریز به حساب شخص از هر کارتی به جز کارت خودشان جلوگیری نماید. در بررسی‌ها ما متوجه شدیم که در سال ۱۴۰۱ حدود ۷۳۵ میلیون تومان از طریق کارت سه شخص دیگر به حساب آنلاین خواهان واریز شده است که دو نفر از این اشخاص نزد شرکت کارگزاری اکانت بورسی داشته‌اند که به حساب ایشان واریز صورت گرفت و برای عودت وجه به حساب شخص سوم به ایشان اطلاع دادیم که اطلاعات خود را در اختیار شرکت کارگزاری بگذارند. یکی از این سه شخص که فرزند خواهان است و به شرکت کارگزاری بدهکار است، اعتباری به ارزش یک میلیارد تومان از شرکت کارگزاری دریافت نموده و حدود ۹۰۰ میلیون تومان وجه از کارگزاری خارج نموده است و ضرر زیادی به شرکت وارد کرده است. لذا نهایتاً درخواست سازش خواهان از نظر شرکت کارگزاری موضوعیت ندارد و امکان حصول سازش در این درخواست وجود ندارد. خواهان به شرکت کارگزاری بدهکار هستند؛ بنابراین یا باید وجه به حساب کارگزاری واریز کنند یا سهامی بفروشند تا بدهی ایشان تسویه و سهام نیز رفع فریز شوند."

خواهان صحبت‌های خوانده را نپذیرفته و بیان نمودند که دلیل منطقی و قانونی برای اخذ بدهی فرزند من به شرکت کارگزاری از اینجانب وجود ندارد. سهام اینجانب نزد کارگزاری امانت بوده است و شرکت کارگزاری نباید به دلیل بدهی شخص دیگری سهام من را فریز کند. اگر کارگزاری مشکلی با فرزند من دارد، از ایشان شکایت کند. ضمناً بنده وجهی را خودم به فرزندانم دادم که مدارکش موجود است و فرزندانم پول خودم را از حساب خودشان به حساب من واریز کردند و در نهایت با این واریزی‌ها، سهام خریداری شده است. کارگزاری بعد از چندین ماه و پس از خرید سهام، الان وجه را از حساب من کسر کرده است و بدیهی است که صرفاً به دلیل حساب پسر من این کار را کرده است. این کار کارگزاری غیرقانونی است. باز هم تاکید می‌کنم که بنده بدهی به کارگزاری ندارم و کارگزاری باید در اسرع وقت سهامم را رفع فریز نماید.

در نهایت در جلسه توافقی حاصل نشد و پرونده با صدور گواهی عدم سازش پرونده به هیات داوری فرستاده شد.

نکات قابل ذکر:

این پرونده، یکی از پرونده‌های مهم و قابل ملاحظه‌ای است که در چند وقت اخیر در کمیته سازش مطرح شده است. شرکت کارگزاری با استناد به ابلاغیه شماره ۱۲۰۲۰۲۳۰ سازمان بورس و اوراق بهادار مبنی بر واریز وجوه به حساب کلیه نهادهای تحت نظارت توسط مشتریان صرفاً از حساب متعلق به خود، وجه واریزی به حساب خواهان را پس از خرید سهام توسط خواهان و پس از گذشت چند ماه با استناد به اینکه وجه واریزی که خواهان با آن خرید نموده است از حساب متعلق به دیگری بوده است، کسر نموده است که موجب شده است خواهان به شرکت کارگزاری بدهکار شود و در نتیجه سهام ایشان نیز فریز شده است.

این موضوع در حالی است که این ابلاغیه از سال گذشته وجود داشته ولی اجباری نبوده و از ابتدای آذرماه سال ۱۴۰۲، این موضوع اجباری شده است. به نظر می‌رسد کارگزاری مشخصاً و همانطور که خواهان هم اعلام کرد، به دلیل بدهی فرزند ایشان و همچنین همانطور که خودشان هم اعلام کردند، خروج وجه از کارگزاری فرزند خواهان، مبلغ را از حساب خواهان کسر نموده است و به حساب آنلاین فرزند ایشان که نزد کارگزاری بدهکار هستند واریز کرده است. در صورتی که به نظر می‌آید راه مطمئن‌تر، شکایت از مشتری است. این اقدام کارگزاری موجب شده است که افراد دیگری از همین خانواده شکایت‌هایی را مطرح کنند که چون با کارت خودشان و از حساب خودشان به حساب یکی از اعضای خانواده وجهی واریز نموده اند، کارگزاری باید آن وجوه را به حساب اصلی مسترد کند. در خصوص این پرونده به صورت قطعی نمیتوان نظر داد اما به نظر می‌رسد که کارگزاری کار راحتی در مراجع بالاتر نداشته باشد.

نکته دیگر هم این است که وجه واریزی توسط اشخاص دیگر، به حساب بانکی آنها مسترد نشده است بلکه به حساب آنلاین آنها نزد کارگزاری واریز گردیده است که این موضوع هم جای بررسی دارد.

- تاریخ جلسه بررسی: ۱۴۰۲/۰۹/۰۶
- خواهان: آقای ق
- خوانده: شرکت کارگزاری ...
- خواسته: مطالبه وجه حاصل از بازاریابی

گردش کار:

با توجه به درخواست مطرح شده توسط خواهان در کمیته سازش کانون کارگزاران، جلسه‌ای با حضور طرفین و اعضای محترم کمیته سازش تشکیل گردید. خواهان ادعای خود را اینگونه مطرح نمودند: "اینجانب بیش از ۳ سال به‌عنوان بازاریاب و نماینده شرکت کارگزاری در شهر ... مشغول به فعالیت بوده‌ام. هرچند مدت قرارداد منعقد فی‌مابین تا پایان سال ۱۴۰۱ بوده است لکن کارمزدهای بازاریابی اینجانب از تیر ماه ۱۴۰۰ تاکنون پرداخت نشده است. همچنین شش ماه نیز بدون قرارداد و البته با هماهنگی با کارگزاری شعبه را اداره کردم و در نهایت نیز مجبور به تعطیل کردن شعبه با بیش از سه هزار مشتری شدم. مضافاً آنکه چک‌ها و سفته‌های مربوطه در این خصوص نیز به من داده نشده است. خواسته‌ی من به شرح درخواست تقدیمی، پرداخت تمامی کارمزدها و خسارات وارده مطابق قرارداد است."

نماینده خوانده در پاسخ بیان داشتند: "کلیه مطالبات خواهان تا زمان تعطیل شدن شعبه به استناد مستندات، پرداخت و رسیدهای موجود نیز برای ایشان ارسال گردیده است. با توجه به آنکه مطابق مفاد مندرج در قرارداد اصلی، تمامی هزینه‌های شعبه برعهده خواهان بوده است لذا تسویه حساب نهایی و عودت چک و سفته‌های خواهان منوط به پرداخت مطالبات شرکت است."

خواهان ضمن مخالفت با اظهارات نماینده خوانده در پاسخ گفتند که: "هزینه‌های شعبه برعهده اینجانب نبوده است. با این حال نسبت به پرداخت تمامی هزینه‌های شعبه اقدام کرده‌ام. نتیجتاً پرداخت کارمزدهای بازاریابی و کلیه خسارات وارده مورد درخواست اینجانب است."

در نهایت در جلسه توافقی حاصل نشد و پرونده با صدور گواهی عدم سازش پرونده به هیات داورى فرستاده شد.

نکات قابل ذکر:

این پرونده به عنوان نمونه پرونده‌ای از درخواست‌های وارده به کمیته سازش مربوط به هزینه‌های بازاریابی در عنوان شده است. در چند وقت اخیر درخواست‌هایی مبنی بر مطالبه هزینه بازاریابی به طرفیت شرکت‌های کارگزاری از سمت بازاریابان مطرح شده است. در این موارد حتماً باید میان کارگزاری و بازاریاب قراردادی وجود داشته باشد. در پرونده اخیر، بخشی از اقدامات بازاریاب بدون قرارداد بوده است که قاعدتاً نمیتوان به آن استناد کرد و در صورت ارجاع پرونده به مراحل بالاتر نیز این موضوع قابل طرح نیست. اما موضوعی که همیشه در اینگونه پرونده‌ها مطرح میشود، متن قرارداد منعقد میان شرکت کارگزاری و بازاریاب شرکت است. قراردادهای به صورت مبهم منعقد میشوند و طرفین همیشه در متن قرارداد به مشکل برمی‌خورند و در مورد اقدامات انجام شده، معمولاً توافقی میان بازاریاب و شرکت کارگزاری اتفاق نمی‌افتد. زیرا هر دو معتقدند که قرارداد به درستی

انجام شده با این تفاوت که بازاریاب اعتقاد دارد کارمزدها تماماً واریز نشده است و شرکت کارگزاری اعتقاد دارد که مطالبات به درستی و تمام و کمال به حساب بازاریاب واریز شده است. در اکثر موارد در خصوص تعداد مشتریان و مطالبات و مبلغ بازاریابی بین طرفین اختلاف وجود دارد. با توجه به اینکه در سوابق هیات داور، رای صادره در این خصوص نیز وجود دارد، بهتر است که شرکت‌های کارگزاری با رعایت دستورالعمل‌های مربوطه در این خصوص، قرارداد درست و دقیقی را با بازاریاب منعقد کنند.

توصیه‌های حقوقی به اعضاء

در این شماره فصلنامه قصد داریم در خصوص روابط میان شرکت کارگزاری و کارمندان شرکت کارگزاری صحبت کنیم. با مرور پرونده‌های کمیته حل اختلاف که به موجب ضوابط استخدام و نقل و انتقال اشخاص وابسته به اعضا بین اعضا کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار در کانون کارگزاران ایجاد شده است و وظیفه رسیدگی به اختلافات میان کارمند و کارگزاری در خصوص نامه خروج را بر عهده دارد، می‌توان مشکلات عدیده‌ای را در روابط فیما بین نیروهای کار شرکت‌های کارگزاری از یکسو و شرکت‌های کارگزاری به عنوان کارفرما از سوی دیگر مشاهده کرد. با توجه به اینکه شرکت‌های کارگزاری ارائه‌کنندگان خدمات تخصصی هستند و در آنها نیروی انسانی اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد، لازم دانستیم تا نکاتی را در این خصوص یادآور شویم.

متأسفانه در مواردی مشاهده شده است که شرکت کارگزاری قرارداد کتبی مابین خود و کارمند منعقد نمی‌کند؛ به این صورت که چون در انتهای سال معمولاً درگیری‌های و دغدغه‌های شرکت کارگزاری زیاد است، انعقاد قرارداد را به سال بعد منتقل می‌کنند یا اینکه نیروی کارگزاری، نیروی آزمایشی است که همچنان تصمیم قطعی در خصوص آن نیرو گرفته نشده است. متوجه باشید که حمایت‌های قانونی در قانون کار، تنها در صورت انعقاد قرارداد است که معنا پیدا می‌کند. عدم انعقاد قرارداد کتبی با نیروی کار خطرات بسیار زیادی برای شرکت‌های کارگزاری دارد. من جمله اینکه در صورت اختلاف بین کارگر و کارفرما و مراجعه کارگر به مراجع حل اختلاف وزارت کار و بنابر تفسیری که در این مراجع شایع است، این نیروی کار، کارگر با قرارداد کار دائم محسوب می‌شود و کارفرما مکلف به پذیرش این شخص به عنوان کارگر دائم خود خواهد شد. در این صورت دیگر قطع این رابطه کار ناخواسته، کار ساده‌ای نخواهد بود. بنابراین با وجود تمامی دغدغه‌ها، حتماً در صورتی که قصد ادامه همکاری با کارمند خود را دارید، قرارداد استخدامی را در انتهای سال منعقد نمایید.

همچنین در خصوص نیروهای کار آزمایشی به موجب قانون کار، کارفرما تکلیفی به ادامه رابطه کار تا پایان مدت قرارداد ندارد اما مشروط بر این که بین طرفین، قرارداد کار کتبی که در آن به آزمایشی بودن قرارداد اشاره شده باشد، وجود داشته باشد. حال اگر کارگزاری به بهانه آزمایشی بودن کار از انعقاد قرارداد کار با نیروی آزمایشی خودداری کند، خود را از این امتیاز که برای قرارداد کار آزمایشی و در راستای حمایت از کارفرما در قانون درج شده است، محروم می‌کند.

ذکر این نکته نیز ضروری است که اگر شما رابطه استخدامی موقت به طور مثال یک ساله با کارمند خود دارید، نمیتوانید وی را اجبار نمایید که طی یکسال حتماً در شرکت کارگزاری حضور داشته باشد و استعفا ندهد. مطابق قانون کار، کارمند می‌تواند درخواست استعفای خود را به کارفرما داده و یک ماه بعد نیز برای تحویل کار در

کارگزاری حضور داشته باشد. این موضوع نباید با موارد فسخ قرارداد که میتوان به صورت یکجانبه از سمت هر فرد آن را ممنوع کرد، اشتباه گرفت. بنابراین کارگزاری نمیتواند جلوی درخواست استعفا کارمند را بگیرد. همچنین در مواردی که شرکت کارگزاری صرفاً ظن به عدم رعایت قوانین و مقررات توسط کارمند داشته باشد، نمیتواند از صدور نامه خروج خودداری نماید و یا این انتظار را داشته باشد که کمیته حل اختلاف گواهی خروج وی را صادر ننماید. توجه داشته باشید که باید حتماً دلیلی وجود داشته باشد که یک فرد را از کار کردن و کسب درآمد ممنوع کنیم. با تکیه بر ظن و احتمالات نمیتوان این اقدام را انجام داد و در صورت انجام، میتواند منجر به شکایت از شرکت کارگزاری و حتی کانون کارگزاران بابت صدور این رای شود. در ضوابط استخدام و نقل و انتقال کانون مواردی جهت درج در قرارداد استخدامی عنوان شده است که می‌توان از آنها استفاده نمود.